

LATVIJAS REPUBLIKAS CENTRĀLĀ VĒLĒŠANU KOMISIJA

Smilšu iela 4, Rīga, LV-1050 · <http://www.cvk.lv> · Tālrunis: 6732 2688 · Fakss: 6732 5251 · E-pasts: cvk@cvk.lv

LĒMUMS

Nr. 53

Rīgā

2021. gada 12. novembrī

Par likumprojektu “Grozījumi Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumā”

I.

[1] 2021. gada 1. oktobrī politiskā partija LATVIJA PIRMAJĀ VIETĀ, reģ. Nr. 40008310156, juridiskā adrese: Rīga, Cēsu iela 31 k-1 (turpmāk – Iesniedzējs) Centrālajā vēlēšanu komisijā iesniedza iesniegumu, likumprojekta anotāciju un likumprojektu “Grozījumi Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumā”.

Centrālās vēlēšanu komisijas 2021. gada 5. novembra sēdē likumprojekta izskatīšanas laikā Iesniedzēja pārstāvji atzina, ka, ievērojot 2021. gada 4. novembrī Saeimā pieņemto likumu “Grozījumi Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumā”, kā arī tehniskas kļūdas likumprojektā, likumprojekts precizējams. Iesniedzēja pārstāvji līdz 2021. gada 7. novembrim apņēmas iesniegt precizētu redakciju. Centrālā vēlēšanu komisija nolēma lietas izskatīšanu turpināt 2021. gada 12. novembrī.

2021. gada 7. novembrī Iesniedzējs iesniedza iesniegumu, precizētu likumprojektu “Grozījumi Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumā” (turpmāk – Likumprojekts) (1. pielikums) un tā anotāciju (2. pielikums). Likumprojekts precizē sākotnēji iesniegto likumprojektu pēc formas, kā arī pēc satura, papildinot ar:

- 5. pantu, kas paredz izslēgt likuma 7.² un 7.³ pantu;
- 6. pantu, kas paredz izslēgt likuma pārejas noteikumu 25. punktu.

[2] Saskaņā ar likuma “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu” 23. panta ceturto daļu Centrālā vēlēšanu komisija 45 dienu laikā pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

- 1) reģistrēt likumprojektu vai Satversmes grozījumu projektu;

- 2) noteikt termiņu iesniegumā un likumprojektā vai Satversmes grozījumu projektā konstatēto trūkumu novēršanai;
- 3) atteikt likumprojekta vai Satversmes grozījumu projekta reģistrāciju šā panta piektajā daļā minētajos gadījumos.

Šā panta piektā daļa noteic, ka Centrālā vēlēšanu komisija atsaka likumprojekta vai Satversmes grozījumu projekta reģistrāciju, ja:

- 1) iniciatīvas grupa neatbilst šā panta otrās daļas prasībām;
- 2) likumprojekts vai Satversmes grozījumu projekts pēc formas vai satura nav pilnībā izstrādāts.

Šā panta sestā daļa paredz, ka Centrālā vēlēšanu komisija, lemjot par iniciatīvas grupas iesniegto likumprojektu vai Satversmes grozījumu projektu, var pieprasīt šā jautājuma izlemšanai vajadzīgās ziņas, paskaidrojumus un atzinumus no valsts un pašvaldību institūcijām, kā arī pieaicināt ekspertus.

[3] Centrālā vēlēšanu komisija par 2021. gada 1. oktobrī iesniegto likumprojektu “Grozījumi Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumā” ir saņēmusi Latvijas Republikas tiesībsarga, Saeimas Juridiskā biroja un Tieslietu ministrijas viedokli.

[4] **Latvijas Republikas tiesībsarga** (turpmāk – tiesībsargs) viedoklis ir, ka likumprojekts nav uzskatāms par pilnībā izstrādātu pēc satura, līdz ar to tas neatbilst Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 78. pantā ietvertajam nosacījumam iesniegt pilnīgi izstrādātu Satversmes grozījumu projektu. Tiesībsargs viedoklī norādījis turpmāk minēto.

[4.1] Likumprojekta 1. pants paredz likumā nostiprināt, ka personu tiesību ierobežojumi, ja tādi ir nepieciešami Covid-19 infekcijas izplatīšanās draudu novēršanas nolūkos, ir nosakāmi tikai ar likumu.

Likumprojekta iesniedzēju ieskatā, jebkuru jaunu ierobežojumu ieviešanā būtu nepieciešams likumdevēja atbalsts un tieša kontrole. Ministru kabinets nedrīkst tikt pilnvarots izdot tādus noteikumus, ar kuriem šobrīd tiek plaši ierobežotas personu tiesības.

Satversmes 64. pants noteic, ka *likumdošanas tiesības pieder Saeimai, kā arī tautai šinī Satversmē paredzētajā kārtībā un apmēros.*

Satversmes 64. pants noteic, ka formālās likumdošanas tiesības pieder Saeimai (parlamentam) un tautai (ar to domājot pilsoņu kopumu). Likumības princips noteic, ka likums un tiesības ir saistošas ikvienai valsts varas institūcijai, arī likumdevējam pašam. Likumdevējs, darbojoties īpašā statusā kā konstitucionālais likumdevējs, pats ir ierobežojis savu varu ar Satversmi. Šie ierobežojumi attiecas arī uz primāro un sekundāro likumdevēju. Līdz ar to pilsoņu kopumam un Saeimai likumdošanas procesā ir pienākums ievērot augstākā juridiskā spēka normas un respektēt tajās nostiprinātās konstitucionālās vērtības. Likumiem ir jābūt pieņemtiem tādā kārtībā un pēc satura jāatbilst tādām prasībām, kas nav pretrunā ar Satversmē ietvertajām normām, principiem un vērtībām.¹

Satversmē ir iestrādāts varas dalīšanas princips. Varas dalīšanai starp trīs varas atzariem ir jānodrošina, lai varas īstenošana ne institucionāli, ne personāli nesakristu un nepārklātos, tādējādi iedzīvinot varas atzaru līdzsvara un atsvara sistēmu. Šauri interpretējot šo principu, secināms, ka likumdošanas varu var īstenot tikai Saeima un pilsoņu kopums, kam saskaņā ar Satversmes 64. pantu ir piešķirtas likumdošanas tiesības. Tomēr šāda strikta pieeja nenodrošinātu vajadzību pēc efektīvas valsts varas funkciju īstenošanas, jo objektīvi

¹ Latvijas Republikas Satversmes komentāri. V nodaļa. Likumdošana. Autoru kolektīvs prof. R. Baloža zinātniskā vadībā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2019, 18. lpp.

pastāvošā nepieciešamība noregulēt sarežģītus un tehniski specifiskus jautājumus nav savienojama ar parlamentārās darbības noteikumiem.²

Tādējādi ir atzīta vajadzība paredzēt izņēmumus no striktas varas atzaru nodalīšanas un dot iespēju noteiktu daļu likumdošanas tiesību deleģēt citam varas atzaram, proti, izpildvarai. Pamatojums šim izņēmumam ir balstīts uz nepieciešamību nodrošināt efektīvu valsts varas īstenošanu, nododot detalizētu tiesību normu izstrādāšanu Ministru kabinetam un citām valsts institūcijām, atstājot svarīgāko jautājumu izšķiršanu primāru likumdevēju kompetencē.³

Ministru kabinetam deleģētās likumdošanas vispārējie nosacījumi ir nostiprināti Ministru kabineta iekārtas likumā. Attiecīgi likumdevējs ir paredzējis, ka Ministru kabinets ārējo normatīvo tiesību aktu (Ministru kabineta noteikumu) var izdot, ja likumdevējs likumā ir formulējis speciālu deleģējumu šā akta izdošanai.⁴

No Satversmes tiesas atziņām ir iespējams izdalīt četrus būtiskākos nosacījumus pilnvarojuma robežu noteikšanai. Pirmkārt, deleģētās likumdošanas ietvaros izdotajam normatīvajam aktam jāatbilst likuma mērķim. Otrkārt, īpaši nosacījumi ir jāievēro, ja deleģētās likumdošanas ietvaros ir iecerēts iekļaut regulējumu, kas skar Satversmē garantētās pamattiesības. Treškārt, pilnvarojuma apjomu noteic apstākļi, cik izsmeļoši konkrēto jautājumu jau ir noregulējis likumdevējs. Jo likumdevēja regulējums ir izsmeļošāks, jo mazāka ir akta izdevēja rīcības brīvība. Un, ceturtkārt, deleģējošai normai ir jābūt ar skaidri saprotamu saturu.⁵

Satversmes tiesa arī ir atzinusi, ka Ministru kabinets nedrīkst izdot noteikumus likumdevēja kompetencē esošos jautājumos. Par tādu svarīgu un nozīmīgu valsts un sabiedrības dzīves jautājumu reglamentāciju, kuros nepieciešama konceptuāla izšķiršanās un politiska diskusija, jālemj likumdevējam pašam. Izsverot konkrētā jautājuma nozīmīgumu un saistību ar pamattiesībām, likumdevējam jāizlemj, ciktāl šo jautājumu nepieciešams reglamentēt ar likumu.⁶

Tāpat Satversmes tiesa uzsvērusi, ka tiesību normai, ar kuru likumdevējs pilnvaro Ministru kabinetu noregulēt Satversmē noteikto personas pamattiesību īstenošanas kārtību vai noteikt šo tiesību īstenošanas ierobežojumus, ir jābūt skaidrai un precīzai. Nav pieļaujama personas pamattiesību ierobežošana, atsaucoties uz neskaidru vai pārprotamu likumdevēja pilnvarojumu. Ja likumdevēja pilnvarojuma apjoms rada šaubas, Ministru kabinetam šis pilnvarojums jāīsteno, iespēju robežās izvairoties no personas pamattiesību ierobežošanas.⁷

No minētajām atziņām izriet, ka likumdevējam ir tiesības deleģēt Ministru kabinetu izdot ārējos normatīvos tiesību aktus, tā nodrošinot efektīvu valsts varas īstenošanas funkciju sadalījumu, vienlaikus atstājot svarīgāko jautājumu izšķiršanu likumdevēja, t.i., Saeimas, kompetencē. Likumdevēja dotajam pilnvarojumam ir jābūt skaidram un saprotamam. Ja

² Latvijas Republikas Satversmes komentāri. V nodaļa. Likumdošana. Autoru kolektīvs prof. R. Baloža zinātniskā vadībā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2019, 18. lpp.

³ Latvijas Republikas Satversmes komentāri. V nodaļa. Likumdošana. Autoru kolektīvs prof. R. Baloža zinātniskā vadībā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2019, 26. lpp.; sk. arī Satversmes tiesas 2020. gada 25. jūnija spriedumu lietā Nr. 2019-24-03, 19.1. punkts. Latvijas Vēstnesis, 121, 26.06.2020.

⁴ Ministru kabineta iekārtas likums, 31. pants. <https://likumi.lv/ta/id/175919#p31>

⁵ Latvijas Republikas Satversmes komentāri. V nodaļa. Likumdošana. Autoru kolektīvs prof. R. Baloža zinātniskā vadībā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2019, 28. lpp.

⁶ Satversmes tiesas 2011. gada 11. janvāra spriedums lietā Nr. 2010-40-03. Latvijas Vēstnesis, 7, 13.01.2011.

⁷ Satversmes tiesas 2005. gada 21. novembra spriedums lietā Nr. 2005-03-0306. Latvijas Vēstnesis, 189, 25.11.2005.

likumdevējs ir deleģējis Ministru kabinetam izlemt jautājumus, kas skar Satversmē garantētās pamattiesības, deleģējumam ir jāpievērš īpaša vērība.

Tāpat jāatzīmē, ka Latvija ir parlamentāra republika, kurā valdība saskaņā ar Satversmes 59. pantu ir atbildīga Saeimas priekšā. Šajā Satversmes normā ietverta gan parlamentārā kontrole, gan valdības politiskā atbildība parlamenta priekšā. Likumdevējs, pilnvarojot izpildvaru izstrādāt regulējumu kādā jautājumā, nedrīkst radīt risku, ka līdzsvars starp likumdevēju un izpildvaru varētu nosvērties uz izpildvaras pusi tiktāl, ka tiktu apdraudēts varas dalīšanas princips un līdz ar to arī demokrātiskas valsts iekārtas būtība.⁸

Vienlaikus jāatzīmē, ka likumā “Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli” ir noteikta kārtība, kādā izsludina un atceļ īpašu tiesisko režīmu – ārkārtējo situāciju vai izņēmuma stāvokli –, kā arī paredz valsts pārvaldes un pašvaldību institūciju, fizisko un juridisko personu tiesības, to ierobežojumus, īpašos pienākumus un tiesiskuma nodrošināšanu šo tiesisko režīmu spēkā esības laikā. Šā likuma 4. panta pirmajā daļā ārkārtējā situācija ir definēta kā īpašs tiesiskais režīms, kura laikā Ministru kabinetam ir tiesības ierobežot valsts pārvaldes un pašvaldību institūciju, fizisko un juridisko personu tiesības un brīvības, kā arī uzlikt tām papildu pienākumus.

Satversmes tiesa atzinusi, ka likumā “Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli” izpildvarai dotais pilnvarojums pieņemt ārkārtējās situācijas pārvaldei nepieciešamās tiesību normas ir pamatots galvenokārt uz tās iespējām rīkoties ātri un pieņemt administratīvus aktus ar prognozes raksturu, kā arī uz izpildvaras saikni ar jomas speciālistiem, kuri spēj novērtēt ar ārkārtējo situāciju saistītos riskus no attiecīgā zinātniskā – konkrētajā gadījumā epidemioloģiskā un infektoloģiskā – skatpunkta. Ministru kabinets kā skaitliski mazāks un idejiskajā ziņā vairāk vienots valsts varas institūts situācijā, kuras steidzamība neļauj gaidīt, kamēr Saeima attiecīgos lēmumus pieņems likumdošanas procesa ietvaros, tiek pilnvarots spert atsevišķus soļus, kas normālos apstākļos ir Saeimas kompetencē. Šāda kārtība atbilst varas dalīšanas principam. Likumdevējs ir noteicis šādu pilnvarojumu, lai pēc iespējas ātrāk un efektīvāk varētu novērst ārkārtējo situāciju, ņemot vērā tās daudzslāņainību un plašo skarto personu loku, kā arī grūto situācijas atīstības paredzamību.⁹

Turklāt izpildvarai ir noteikti ierobežojumi: tās šādi pieņemto lēmumu mērķim un pamatam ir jābūt saistītam ar valstī izsludināto ārkārtējo situāciju, piemēram, sabiedrības veselības apdraudējumu, šādas situācijas novēršanu un valsts atgriešanos “normālā stāvoklī”, pamattiesību ierobežojumiem ir jāatbilst likumdevēja noteiktajiem rāmjiem, un tie ir pakļauti likumdevēja kontrolei. Ja kādas tiesības likumdevējs iepriekš nav paredzējis kā ierobežojamas ārkārtējās situācijas apstākļos, tad Ministru kabinets pēc savas iniciatīvas tās nevar aizskart.¹⁰

Šāds pilnvarojums arī nemaina parlamenta kā demokrātiski tieši leģitimēta likumdevēja statusu. Izpildvarai deleģētās papildu pilnvaras tikai paplašina tās kompetenci un tiesības rīkoties, ja rodas šāda nepieciešamība, bet nesamazina parlamenta tiesības, proti, parlaments piešķir arī izpildvarai tiesības pieņemt noteikta veida ierobežojumus, tās primāri un leģitimēti saglabājot sev. Tas ir tieši noteikts arī Ārkārtējās situācijas likuma 19. panta piektajā daļā, kas paredz, ka ārkārtējā situācija vai izņēmuma stāvoklis nevar būt par pamatu Satversmē minēto institūciju kompetences ierobežošanai.¹¹

⁸ Satversmes tiesas 2011. gada 11. janvāra spriedums lietā Nr. 2010-40-03. Latvijas Vēstnesis, 7, 13.01.2011.

⁹ Satversmes tiesas 2020. gada 11. decembra spriedums lietā Nr. 2020-26-0106. Latvijas Vēstnesis, 242, 15.12.2020.

¹⁰ Turpat.

¹¹ Turpat.

Vienlaikus Satversmes tiesa ir norādījusi, ja likumdevējs uzskata, ka noteiktu jautājumu, kas saistīts ar ārkārtējo situāciju, tas pietiekami ātri un efektīvi ir spējīgs risināt pats, tam arī ārkārtējās situācijas laikā ir tiesības pašam pieņemt nepieciešamo regulējumu.¹²

Jāatzīmē, ka Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma mērķis ir noteikt tiesisko kārtību Covid-19 infekcijas izplatības laikā, paredzot atbilstošu pasākumu kopumu, kas nodrošina ar sabiedrības veselības un drošības interesēm samērīgu privātpersonu tiesību un pienākumu apjomu un efektīvu valsts un pašvaldību institūciju (turpmāk — valsts institūcijas) darbību. Likumdevējs, pieņemot šo likumu, ir izšķīries īpaši regulēt tiesisko kārtību Covid-19 infekcijas izplatības situācijā, tostarp deleģējot Ministru kabinetam izlemt plašu tiesību loku, ieskaitot lemšanu par privātpersonu tiesību ierobežojumiem, reizē liekot vērā to samērīgumu un nepieciešamību.

Ievērojot iepriekš norādīto, tiesībsargs uzskata, ka Likumprojekta 1. pants, ar kuru ir paredzēt likumā nostiprināt, ka personu tiesību ierobežojumi, ja tādi ir nepieciešami Covid-19 infekcijas izplatīšanās draudu novēršanas nolūkos, ir nosakāmi tikai ar likumu, pats par sevi nav pretrunā Satversmes 64. pantam un Satversmē nostiprinātajam varas dalīšanas principam. Vai un cik plašu deleģējumu likumdevējs paredz, ir paša likumdevēja izšķiršanās jautājums.

Tiesa, šā brīža epidemioloģiskajā situācijā, it īpaši, ņemot vērā 2021. gada 9. oktobrī izsludināto ārkārtas situāciju¹³, tas varētu apgrūtināt ātru un efektīvu lēmumu pieņemšanu, tādējādi nodarot kaitējumu sabiedrības interesēm.

[4.2] Likumprojekta 2. pants paredz papildināt likumu ar 2.² pantu, kas paredz, ka *vakcinācija pret Covid-19 infekciju nedrīkst būt priekšnosacījums darba tiesisko attiecību uzsākšanai vai turpināšanai, jebkuru pakalpojumu sniegšanai vai saņemšanai, jebkuru izglītības programmu apguvei vai daļībai pasākumos. Epidemioloģiskās drošības apsvērumi nedrīkst būt par pamatu darbinieka atstādināšanai no darba, darba tiesisko attiecību izbeigšanai, darbinieka disciplinārai sodīšanai, darbinieka tiesiskā stāvokļa pasliktināšanai, vienlīdzīgu tiesību principa neievērošanai vai jebkādu nelabvēlīgu seku radīšanai darbiniekam.*

Likumprojekta anotācijā norādīts, ka ar minēto normu ir paredzēts noteikt darbinieku, pakalpojumu sniedzēju, pakalpojumu saņēmēju, izglītības programmu studējošo un pasākumu dalībnieku aizsardzību pret diskrimināciju atkarībā no vakcinācijas pret Covid-19 infekciju fakta. Ir paredzēts aizliegums atstādināt darbinieku epidemioloģiskās drošības apsvērumu dēļ, aizliegums īstenot jebkādus diskriminējošus pasākumus, pasliktināt darbinieka tiesisko stāvokli vai iepriekš minēto iemeslu dēļ disciplināri sodīt darbinieku augstāk minēto iemeslu dēļ.

Pēc būtības minētā norma paredz to, ka personas tiesības uz darbu, tiesības uz izglītību, pulcēšanās brīvība nevar tikt ierobežotas atkarībā no vakcinācijas fakta.

Jāatzīmē, ka pamattiesību ierobežojumi visupirms izriet no pašu pamattiesību būtības. Pamattiesības garantē personas brīvību, taču šo brīvību valstij jāgarantē ekskluzīvi nevis vienai konkrētai personai, bet visām personām vienlaikus. Šā iemesla dēļ vienas personas pamattiesības ierobežo citas personas pamattiesības. Pamattiesībām var tikt noteikti ierobežojumi citu konstitucionālo vērtību aizsardzībai, lai nodrošinātu sabiedrības turpmāku pastāvēšanu.¹⁴

¹² Turpat.

¹³ Ministru kabineta 2021. gada 9. oktobra rīkojums Nr. 720 "Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu". Latvijas Vēstnesis, 195A, 09.10.2021.

¹⁴ Latvijas Republikas Satversmes komentāri. VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības. Autoru kolektīvs prof. R. Baloža zinātniskā vadībā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2011. 740. lpp.

Minētais princips iestrādāts Satversmes 116. pantā, kas noteic, ka personas tiesības, kas noteiktas Satversmes deviņdesmit sestajā, deviņdesmit septītajā, deviņdesmit astotajā, simtajā, simt otrajā, simt trešajā, simt sestajā un simt astotajā pantā, var ierobežot likumā paredzētajos gadījumos, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību. Uz šajā pantā minēto nosacījumu pamata var ierobežot arī reliģiskās pārliecības paušanu.

Satversmes tiesa ir norādījusi, ka arī tās pamattiesības, kas nav minētas Satversmes 116. pantā, nav absolūtas un tām var noteikt ierobežojumus. Satversme ir vienots veselums, un tajā ietvertās normas tulkojamas sistēmiski. Pieņemums, ka Satversmes 111. pantā paredzētajām katras konkrētas personas tiesībām vispār nevar noteikt ierobežojumus, nonāktu pretrunā gan ar citos Satversmes pantos garantētajām citu personu pamattiesībām, gan ar Satversmes 89. pantā noteikto valsts pienākumu aizsargāt personas pamattiesības, gan ar pašā 111. pantā paredzētajām citu personu tiesībām uz veselību, gan arī ar citām Satversmes normām.¹⁵

Tādējādi tiesību zinātnē ir nostiprināts, ka lielākā daļa Satversmē noteikto pamattiesību, tostarp, tiesības izvēlēties nodarbošanos, tiesības uz izglītību u.c., nav absolūtas, un, pastāvot noteiktiem apstākļiem, valsts var tās ierobežot.

Arī Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības Konvencijas 8. panta otrā daļa noteic, ka valsts institūcijas nevienam nedrīkst ierobežot šīs tiesības, izņemot gadījumus, kad ierobežojumi paredzēti likumā un ir nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizstāvētu valsts un sabiedriskās drošības intereses vai valsts ekonomiskās labklājības intereses, lai nepieļautu nekārtības vai noziegumus, lai aizsargātu veselību un tikumību vai lai aizstāvētu citu personu tiesības un brīvības.

Tāpat ANO Starptautiskā pakta par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām (turpmāk – Pakts) 4. pants paredz līdzīgas tiesības dalībvalstīm ierobežot personas ekonomiskās, sociālās un kultūras tiesības. Proti, Pakta 4. pants noteic, ka šā pakta dalībvalstis atzīst, ka tiesību izmantošanā, kuras tā vai cita valsts nodrošina saskaņā ar šo paktu, minētā valsts var noteikt vienīgi likumā paredzētos šo tiesību ierobežojumus un tikai tiktāl, ciktāl tas atbilst minēto tiesību raksturam, un vienīgi, lai sekmētu vispārēju labklājību demokrātiskā sabiedrībā.

Arī Pārskatītās Eiropas sociālās hartas (turpmāk – Harta) G pants noteic, ka Hartā garantēto tiesības un principi un to efektīva izmantošana nedrīkst būt pakļauta nekādiem ierobežojumiem vai limitiem, kas nav minēti šajās sadaļās, izņemot tos, ko nosaka likums un kas demokrātiskā sabiedrībā ir nepieciešami līdzpilsoņu tiesību un brīvību aizsardzībai vai sabiedrības interešu, nacionālās drošības, sabiedrības veselības vai morāles aizsardzībai.

Jāatzīmē, ka cilvēktiesību ierobežošanas kontekstā ir pieņemta vienota metodoloģija, kādā veidā tiek pārbaudīts, vai paredzētais pamattiesību ierobežojums ir attaisnojams. Tā ir akceptēta daudzu valstu konstitucionālajās tiesībās.¹⁶ Arī Satversmē garantēto pamattiesību ierobežojumu attaisnojamība pamatā tiek pārbaudīta pēc šīs metodes. Lai noskaidrotu, vai cilvēktiesību ierobežojums ir attaisnojams, ir nepieciešams izvērtēt, vai attiecīgais ierobežojums ir noteikts ar pienācīgā kārtībā pieņemtu likumu, vai tam ir leģitīms mērķis un

¹⁵ Sk., piem., Satversmes tiesas 2002. gada 22. oktobra spriedumu lietā Nr. 2002-04-03. Latvijas Vēstnesis, 154, 24.10.2002., un Satversmes tiesas 2008. gada 21. oktobra spriedumu lietā Nr. 2008-02-01. Latvijas Vēstnesis, 166, 24.10.2008.

¹⁶ Latvijas Republikas Satversmes komentāri. VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības. Autoru kolektīvs prof. R. Baloža zinātniskā vadībā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2011. 745. lpp.

vai tas ir nepieciešams demokrātiskā sabiedrībā, proti, vai ierobežojums ir sociāli nepieciešams, vai tas atbilst šai nepieciešamībai un ir ar to samērīgs.¹⁷

Tādējādi secināms, ka gan Satversme kopumā un konkrēti tās 116. pants, kā arī starptautiskās tiesību normas pieļauj noteikt pamattiesību ierobežojumu. Attiecīgi ierobežojumam ir jābūt noteiktam ar pienācīgā kārtībā pieņemtu likumu, tam ir jābūt legītimam mērķim un samērīgam.

Līdz ar to tiesībsargs uzskata, ka Likumprojekta 2. pants, kas paredz, ka personas tiesības uz darbu, tiesības uz izglītību, pulcēšanās brīvība nevar tikt ierobežotas atkarībā no vakcinācijas fakta, ir pretrunā Satversmes 89. un 116. pantam un Latvijai saistošajām tiesību normām, piemēram, Konvencijas 8. panta 2. punktam, Pakta 4. pantam un Hartas G pantam.

[4.3] Attiecībā uz iesniedzēja iesniegtajā likumprojektā “Grozījumi Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumā” 3. pantā paredzēto izslēgt Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 3., 4. un 5. pantu, tiesībsargs norādījis, ka Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 3. pants noteic, ka saskaņā ar šo likumu privātpersonu tiesību ierobežojumus var noteikt vienīgi tad, ja sabiedrības drošības riskus saistībā ar Covid-19 infekcijas izplatību nav iespējams efektīvi novērst, piemērojot vispārējā tiesiskajā kārtībā noteiktos tiesiskos līdzekļus. Ja vairs nepastāv objektīva nepieciešamība saglabāt personas ierobežojošos pasākumus, šie tiesību ierobežojumi ir atceļami.

Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 4. pantā Covid-19 infekcijas izplatīšanās vai izplatīšanās draudu gadījumā epidemioloģiskās drošības nolūkos Ministru kabinetam ir deleģētas tiesības noteikt pulcēšanās prasības, prasības publisku un privātu pakalpojumu sniegšanai un saņemšanai, kultūras, reliģisko, sporta, izklaides un citu pasākumu norises kārtību, prasības pasažieru pārvadāšanai, prasības izglītības organizēšanai, veselības aprūpes sniegšanas nosacījumus, kā arī noteikt īpašus epidemioloģiskās drošības pasākumus. Šī panta otrā daļa Ministru kabinetam, lemjot par publisku un privātu pakalpojumu sniegšanas un saņemšanas ierobežojumiem, uzliek pienākumu vērtēt paredzēto ierobežojumu nepieciešamību un samērīgumu, atbilstību tiesiskās vienlīdzības principam un cilvēktiesību ierobežošanas metodoloģijai, kā arī lemt par atbalsta pasākumu ieviešanu.

Savukārt minētā panta trešajā daļā ir ietverta parlamentārā kontrole pār Ministru kabineta pieņemtajiem lēmumiem ierobežojumu noteikšanā. Bet ceturtnā daļa uzliek pienākumu Ministru kabinetam, atbilstoši Latvijai saistošajos starptautiskajos līgumos paredzētajam, ziņot par atkāpšanos no atsevišķām Latvijas starptautiskajām saistībām cilvēktiesību jomā.

Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 5. pants detalizē publisko pasākumu, sapulču, gājienu un piketu, kā arī reliģisko pasākumu organizēšanas kārtību.

Nemot vērā Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 4. panta pirmajā daļā doto deleģējumu, Ministru kabinets 2020. gada 9. jūnijā pieņēma noteikumus Nr. 360 “Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai”, bet 2021. gada 28. septembrī – noteikumus Nr. 662 “Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai”, aizstājot iepriekšējos (Nr. 360) noteikumus.

Izslēdzot no Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 4. pantu, spēku zaudē Ministru kabineta 2021. gada 28. septembra noteikumi Nr. 662 “Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai”.

Likumprojekta anotācijā ir norādīts, ka Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 4. pants ir jāizslēdz, jo personu tiesību ierobežošanu nedrīkst atstāt Ministru kabineta ziņā.

¹⁷ Sk., piem., Satversmes tiesas 2005. gada 26. janvāra spriedumu lietā Nr. 2004-17-01. Latvijas Vēstnesis, 16, 28.01.2005.

Satversmes tiesas spriedumā lietā Nr. 2000-03-01 ir noteikusi, ka pamattiesības var ierobežot tikai Satversmē noteiktajos gadījumos, turklāt – ievērojot samērīguma principu. Personu brīvības ierobežojumiem jābūt noteiktiem ar likumu, attaisnotiem ar leģitīmu mērķi un samērīgiem ar šo mērķi. Attiecīgi izslēdzams ir arī Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 3. pants, kas rada priekšnosacījumus šī likuma 4. panta darbībai, un 5. pants, kas ir pakārtots 4. pantā noteiktajam pilnvarojumam.

Tāpat Likumprojekta anotācijā norādīts, ka Ministru kabinetam dotais pilnvarojums ir pilnībā jāpārstrādā, saglabājot tikai uzdevumu Ministru kabinetam noteikt kārtību, kādā risināmi konkrētie jautājumi (4. panta (1) daļas 9., 10., 14., 16., 18., 19., 20., 21 un 22. punkts) atbilstoši situācijai, kāda būs šī likumprojekta pieņemšanas brīdī, bet izslēdzot tiesības noteikt personu tiesību ierobežojumus ar Ministru kabineta noteikumu palīdzību.

Augstākā tiesa ir norādījusi, ka attiecīgais uzdevums Ministru kabinetam nevar tikt dots konkludenti. Tam jābūt jau pietiekoši skaidri iezīmētam projektā, ieskaitot iespējamās rīcības alternatīvas, jo Ministru kabinetam ir konkrēti jāzina, kā rīkoties. Turklāt jau pašā projektā ir jābūt noteiktam konkrētam beigu datumam, pēc kura šis uzdevums, ja Ministru kabinets to nav varējis izpildīt, zaudē spēku. Pilsoņu kopumam, lemjot par projektu, šādā gadījumā ir jālemj arī par tā īstenošanas ceļu un jāiekļauj tas savā likumdevēja gribā.¹⁸

No Likumprojekta anotācijā norādītā var secināt, ka iniciatīvas autoru mērķis nav pilnībā atteikties no uzdevumu deleģēšanas Ministru kabinetam, taču Likumprojektā attiecīgs deleģējums nav iestrādāts. Tāpat nav noregulētas tās dzīves situācijas, kuras iniciatīvas autoru ieskatā būtu saglabājamās, ja netiek paredzēts attiecīgs deleģējums Ministru kabinetam.

Līdz ar to tiesībsargs uzskata, ka Likumprojekta 3. pants, ar kuru ir paredzēts izslēgt Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 3., 4. un 5. pantu, neparedzot deleģējumu Ministru kabinetam tiem uzdevumiem, kas, pēc Likumprojekta anotācijā norādītā, būtu saglabājami.

[5] **Saeimas Juridiskais birojs** (turpmāk – Birojs) nav konstatējis Likumprojektā tādas trūkumus, kas liegtu to atzīt par pilnībā izstrādātu likumprojektu Satversmes 78. panta izpratnē.

[5.1] Birojs viedoklī norādījis, ka, aplūkojot likumprojekta 1. pantu kopsakarā ar 3. pantu, kurā piedāvāts izslēgt likuma 4. pantu, kas piešķir Ministru kabinetam tiesības noregulēt virkni jautājumu, un likumprojekta anotācijā minēto, it īpaši to, ka “personu tiesību īstenošanas kritēriju noteikšana un ierobežojošo nosacījumu noteikšana pēc ārkārtējās situācijas var notikt tikai un vienīgi likumdošanas ceļā”, “Ministru kabinets nedrīkst tikt pilnvarots izdot tādas noteikumus, ar kuriem šobrīd plaši ierobežotas personas tiesības” un “Ministru kabinetam dotais pilnvarojums ir pilnībā jāpārstrādā, [...] izslēdzot tiesības noteikt personu tiesību ierobežojumus ar Ministru kabineta noteikumu palīdzību” (*sk. likumprojekta anotācijas 9., 11.–12., 14.–15. un 19. punktu*), būtu jāsecina, ka likumprojekta 1. pantā piedāvātās tiesību normas jēga ir noteikt, ka Covid-19 infekcijas izplatīšanās draudu novēršanai nepieciešamos personas tiesību ierobežojumus varētu noteikt ar likumu, nevis ar Ministru kabineta noteikumiem. Tādējādi piedāvātās tiesību normas jēga ir saprotama.

[5.2] Birojs izteicis viedokli, ka likumprojekta 2. pantā piedāvātā tiesību norma (2.² pants) ierobežo valsts rīcības brīvību Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanā un varētu

¹⁸ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2014. gada 28. marta spriedums lietā Nr. SA-3/2014.

apgrūtināt valsts iespējas aizsargāt citu personu tiesības. Proti, valsts drīkstētu noteikt tikai tādus epidemioloģiskās drošības pasākumus, kas šajā tiesību normā paredzētajos gadījumos (piem., darba tiesisko attiecību uzsākšanā un turpināšanā vai jebkuru pakalpojumu sniegšanā un saņemšanā) respektētu personas izdarīto izvēli – vakcinēties vai nevakcinēties pret Covid-19. Tomēr no Satversmes neizriet aizliegums ar likumu noteikt atšķirīgas attieksmes aizliegumu atkarībā no tā, vai persona ir vakcinējusies pret Covid-19, vai arī noteikt, ka, pamatojoties uz epidemioloģiskās drošības apsvērumiem, darbiniekam nevar tikt radītas nelabvēlīgas sekas.

Pozitīvās un negatīvās sekas, ko tiesību norma var radīt sabiedrībā, nav juridiski vērtējams kritērijs Satversmes 78. panta izpratnē. To, vai tiesību norma ir saprātīga, vēlama un vajadzīga, kā arī tās iespējamo pozitīvo vai negatīvo ietekmi uz sabiedrību ir tiesīgi izvērtēt vēlētajai politiskā procesā, atbalstot vai neatbalstot attiecīgo iniciatīvu. Satversmes tiesa ir atzinusi: “lēmumu par to, vai vēlētajū iesniegts likumprojekts [...] var kļūt par likumu, pieņem pats suverēns – tauta – Satversmē un likumā noteiktajā kārtībā. Paužot savu viedokli, tauta pati izlemj, vai iesniegtais likumprojekts ir saderīgs ar demokrātiskas un tiesiskas valsts vērtībām” (sk. *Satversmes tiesas 2012. gada 19. decembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2012-03-01 23. punktu*).

[6] **Tieslietu ministrija** paudusi viedokli, ka Likumprojekts neiekļaujas Latvijas tiesību sistēmā, un tas nav uzskatāms par iesniegtu atbilstoši Satversmes 78. pantam, jo nav pilnīgi izstrādāts pēc satura.

[6.1] 1. pants paredz, ka personu tiesību ierobežojumi, ja tādi nepieciešami Covid-19 infekcijas izplatīšanās draudu novēršanas nolūkos, nosakāmi tikai ar likumu. Kā izriet no likumprojektam pievienotās anotācijas, šīs tiesību normas mērķis ir paredzēt, ka visi personu tiesību ierobežojumi saistībā ar Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanu būtu jāpieņem Saeimai. Attiecībā uz iepriekš minēto tiesību normu Tieslietu ministrija norāda:

1) attiecībā uz Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanu piemērojams ir ne tikai Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likums, bet arī citi normatīvie akti, piemēram, Epidemioloģiskās drošības likums un likums "Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli". Abi iepriekš minētie likumi paredz virkni tiesības un pilnvarojumus Ministru kabinetam, kas potenciāli var ierobežot arī personu tiesības. Piemēram, atbilstoši likuma "Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli" 4. panta pirmajai daļai ārkārtējā situācija ir īpašs tiesiskais režīms, kura laikā Ministru kabinetam ir tiesības likumā noteiktajā kārtībā un apjomā ierobežot valsts pārvaldes un pašvaldību institūciju, fizisko un juridisko personu tiesības un brīvības, kā arī uzlikt tām papildu pienākumus. Tā paša likuma 8. pants paredz Ministru kabineta tiesības, izsludinot ārkārtējo situāciju, cita starpā noteikt īpašu pārvietošanās un pulcēšanās kārtību vai pārvietošanās un pulcēšanās ierobežojumus. Lēmumā par ārkārtējo situāciju Ministru kabinets norāda fizisko un juridisko personu tiesību ierobežojumus (9. panta pirmās daļas 6. punkts). Savukārt atbilstoši Epidemioloģiskās drošības likumam Ministru kabinets nosaka epidemioloģiskās drošības pasākumus atsevišķu infekcijas slimību izplatības ierobežošanai, kā arī kārtību, kādā veicami sabiedrības veselības aizsardzības pasākumi. Tāpat Ministru kabinets ir tiesīgs noteikt ierobežojumus ceļošanai uz ārvalstīm, bīstamas infekcijas slimības gadījumā medicīniski novērojamai kontaktpersonai obligātu pašizolāciju (3. panta otrā daļa, 19. panta 2.¹ daļa, 36.² panta otrā daļa, 39. pants). Tādējādi, pieņemot likumprojektu "Grozījumi Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumā", attiecībā uz Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanu Ministru kabinets nevarēs īstenot likumā "Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli" un Epidemioloģiskās drošības likumā tam paredzētās tiesības, kuras skar personu tiesību ierobežošanu. Norādāms, ka tas attieksies

tikai uz Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanas pasākumiem, bet neattieksies uz citiem pasākumiem, kuri būs veicami atbilstoši Epidemioloģiskās drošības likumam un likumam "Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli", līdz ar to nav saprotama šāda izņēmuma paredzēšana. Norādāms, ka tas nav skaidrots arī likumprojekta anotācijā.

Lai tiesību sistēma varētu funkcionēt, tā būtu efektīva un varētu tikt piemērota, tā nedrīkst būt pretrunīga. Tai jābūt iekšēji saskanīgai. Tādēļ jebkuram likumam pēc sava satura ir jāiekļaujas tiesību sistēmā. Tas nozīmē, ka likumam, pielietojot atzīto tiesību piemērošanas, it sevišķi interpretācijas metodoloģiju, ir jābūt piemērojamam, neradot pretrunu ar juridiskā spēka hierarhijā augstākām vai prioritāri piemērojamām tiesību normām. Šā tiesību sistēmas saskaņas principa ievērošanas prasība attiecas arī uz pilsoņu kopuma Satversmes 78. panta kārtībā pieņemtajiem likumprojektiem (*skat. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2014. gada 28. marta sprieduma lietā Nr. SA-3/2014 9. punktu*). Kā ir norādījusi Satversmes tiesa, tiesību normām ir jābūt savstarpēji saskaņotām un harmoniski jādarbojas visas sistēmas ietvaros. Tiesību normu piemērošanā jāievēro gan racionāla likumdevēja princips, gan tiesību sistēmas vienotības princips. Proti, likumdevējs pieņem savstarpēji saskaņotas tiesību normas, kas harmoniski darbojas visas tiesību sistēmas ietvaros, turklāt dažādos normatīvajos aktos ietvertas tiesību normas ir jāinterpretē kā vienotu tiesību sistēmu veidojošas (*skat. Satversmes tiesas 2017. gada 25. marta sprieduma lietā Nr. 2016-07-01 25.2. punktu*). Ievērojot minēto, Tieslietu ministrijas ieskatā, likumprojekta "Grozījumi Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumā" 1. pantā iekļautais regulējums neiekļausies tiesību sistēmā;

2) ārkārtas situācijās, kā arī, lai novērstu Covid-19 infekcijas strauju izplatīšanos, bieži vien ir nepieciešams reaģēt ātri un nevilcinoties, tāpēc Ministru kabinets šādus lēmumus var pieņemt ātrāk. Kā ir norādījusi Satversmes tiesa, izpildvarai dotais pilnvarojums pieņemt ārkārtējās situācijas pārvaldei nepieciešamās tiesību normas ir pamatots galvenokārt uz tās iespējām rīkoties ātri un pieņemt administratīvus aktus ar prognozes raksturu, kā arī uz izpildvaras saikni ar jomas speciālistiem, kuri spēj novērtēt ar ārkārtējo situāciju saistītos riskus no attiecīgā zinātniskā – konkrētajā gadījumā epidemioloģiskā un infektoloģiskā – skatpunkta. Ministru kabinets kā skaitliski mazāks un idejiskajā ziņā vairāk vienots valsts varas institūts situācijā, kuras steidzamība neļauj gaidīt, kamēr Saeima attiecīgos lēmumus pieņems likumdošanas procesa ietvaros, tiek pilnvarots spert atsevišķus soļus, kas normālos apstākļos ir Saeimas kompetencē. Šāda kārtība atbilst varas dalīšanas principam (*skat. Satversmes tiesas 2020. gada 11. decembra sprieduma lietā Nr. 2020-26—106 14. punktu*).

Valsts varas īstenošanas efektivitāte tiek sasniegta pilnvarojuma ceļā, kas ļauj uz normatīvā regulējuma grozījumu nepieciešamību reaģēt ātrāk un adekvātāk, tostarp tādēļ, ka Ministru kabinets vai citas pilnvarotās valsts institūcijas tehnisko normu izstrādē visbiežāk ir kompetentākas nekā likumdevējs un lēmumu pieņemšanas process šajās institūcijās nav tik komplicēts (*skat. Satversmes tiesas 2007. gada 9. oktobra sprieduma lietā Nr. 2007-04-03 15. punktu*). Tādējādi, ja visus personu tiesību ierobežojumus saistībā ar Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanu pieņems Saeima, varētu rasties šaubas, vai tiks nodrošināta pietiekami ātra lēmuma pieņemšana, reaģējot uz attiecīgo situāciju.

Tāpat diskutējams, vai šādā gadījumā, kad tiek paredzēts, ka ierobežojumus, kas skar personu tiesības, pieņems likumdevējs, tad tiesību normām par attiecīgiem ierobežojumiem jābūt jau ietvertiem likumprojektā "Grozījumi Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumā", vai arī paredzētiem citā likumā vai citā sagatavotā likumprojektā;

3) Satversmes 64. pants noteic, ka likumdošanas tiesības pieder Saeimai, kā arī tautai šinī Satversmē paredzētā kārtībā un apmēros. Vērtējot Saeimas un Ministru kabineta kompetences attiecības, ir atzīts: lai nodrošinātu efektīvāku valsts varas īstenošanu, pieļaujama atkāpe no prasības, ka likumdevējam visi jautājumi pilnībā jāizšķir un jāneregulē pašam. Šāda kārtība ne vien padara pašu likumdošanas procesu efektīvāku, bet arī ļauj ātrāk un adekvātāk reaģēt uz normatīvā regulējuma grozījumu nepieciešamību. Likumdevējs likumdošanas procesā izlemj tos jautājumus, kurus uzskata par svarīgākajiem, un pilnvaro Ministru kabinetu vai citu valsts institūciju izdot tiesību normas, kas nepieciešamas likumu īstenošanai (*skat. Satversmes tiesas 2015. gada 14. oktobra sprieduma Nr. 2015-05-03 10. punktu*). Līdz ar to Ministru kabinets ārējo normatīvo aktu (Ministru kabineta noteikumus) var izdot tikai tad, ja likumdevējs likumā speciāli ir deleģējis izdot šādu tiesību aktu. Ja likumdevējs ir izšķīries noteikt konkrētus jautājumus likumā, tad pilnvarojums šādam regulējumam nav nepieciešams, – likumdevējs regulējumu ietver attiecīgajā likumā. Tādējādi likumprojektā "Grozījumi Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumā" ietvertais nosacījums, ka personu tiesību ierobežojumi, ja tādi ir nepieciešami, tiek noteikti ar "likumu", ir neskaidrs, liekot vērā arī to, ka šajā likumprojektā šādi ierobežojumi netiek paredzēti un likumprojekta anotācijā nav arī skaidrots, kurā likumā šādi ierobežojumi tiks noteikti.

Papildus Tieslietu ministrija vērš uzmanību uz to, ka Satversmes tiesa secinājusi, ka Satversmē noteikto pamattiesību gadījumā "likums" var būt ne tikai parlamenta izdots akts, bet arī cits vispāršaistošs (ārējs) normatīvas akts, piemēram, valdības noteikumi. Līdz ar to vārds "likums" ietver ne tikai Saeimas pieņemtus likumus, bet arī citus vispāršaistošus (ārējus) normatīvos aktus, ja vien tie atbilst noteiktiem kritērijiem (*skat. Satversmes tiesas 2002. gada 20. maija sprieduma lietā Nr. 2002-01-03 secinājumu daļu*).

[6.2] Attiecībā uz likumprojekta "Grozījumi Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumā" 2. pantu, kas paredz papildināt Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumu ar 2.² pantu, Tieslietu ministrija norāda, ka Epidemioloģiskās drošības likums paredz, ka personas, kuras tiek nodarbinātas ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai saistītos darbos, šādos darbos (arī mācību prakses laikā) aizliegts nodarbināt, ja radušās aizdomas par personas inficēšanos ar infekcijas slimību, bet bīstamas infekcijas slimības gadījumā ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai saistītos darbos aizliegts nodarbināt arī personas, par kurām ir radušās epidemioloģiski pamatotas aizdomas, ka tās ir atradušās paaugstināta inficēšanās riska apstākļos, vai personas, kuras Slimību profilakses un kontroles centra epidemiologs ir noteicis kā kontaktpersonas. Tāpat arī atbilstoši Darba likuma 58. panta trešajai daļai darba devējam ir tiesības atstādināt darbinieku no darba, cita starpā, gadījumos, kad darbinieka neatstādināšana no darba var kaitēt viņa paša vai trešo personu drošībai un veselībai. Ievērojot minēto, Tieslietu ministrijas ieskatā likumprojektā "Grozījumi Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumā" ietvertais attiecībā uz aizliegumu atstādināt darbinieku no darba pienākuma veikšanas, pamatojoties uz epidemioloģiskās drošības apsvērumiem, varētu nonākt pretrunā ar Epidemioloģiskās drošības likumā un Darba likumā ietvertajām tiesību normām, kā arī šāds regulējums neradīs savstarpēji saskaņotas tiesību normas visas tiesību sistēmas ietvaros.

Tāpat Tieslietu ministrijas ieskatā, šāds regulējums varētu pārkāpt citu personu tiesības uz veselības aizsardzību vai pat visas sabiedrības tiesības uz veselības aizsardzību, ņemot vērā, ka sabiedrības veselība ir viena no Satversmē ietvertajām konstitucionālajām vērtībām, kuras aizsardzībai valsts var ierobežot citu personu tiesības. Vienlīdzības princips paredz salīdzināt vienādos faktiskos apstākļos esošas personas, bet atšķirīgos apstākļos esošām personām ir pamats (un pat reizēm pienākums) noteikt citādu (atšķirīgu) regulējumu. Valsts pienākums ir rūpēties par sabiedrības veselības aizsardzību un, ja nepieciešams, noteikt ierobežojumus,

lai aizsargātu visas sabiedrības un katras personas veselību, dzīvību un drošību. Ievērojot minēto, Tieslietu ministrijas ieskatā tomēr, liekot vērā objektīvus pierādījumus par konkrēto epidēmiju, var būt pamats paredzēt personām atšķirīgas tiesības un pienākumus.

[6.3] Likumprojekta "Grozījumi Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumā" 3. pants, cita starpā paredz izslēgt Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 4. pantu, kas noteic virkni deleģējumu Ministru kabinetam. Likumprojekta anotācijā ir skaidrots, ka "Saeimai, uzticot Ministru kabinetam tiesības lemt par personu tiesību ierobežojumiem, nav iespējas pirms katra Ministru kabineta lēmuma izvērtēt katra ierobežojuma samērīgumu un pamatotību. Tas ir jādara Saeimai, un tas ir jādara pirms attiecīgā ierobežojuma noteikšanas. Ministru kabinetam dotais pilnvarojums ir pilnībā jāpārstrādā, saglabājot tikai uzdevumu Ministru kabinetam noteikt kārtību, kādā risināmi konkrētie jautājumi (4. panta (1) daļas 9., 10., 14., 16., 18., 19., 20., 21 un 22. punkti) atbilstoši esošai situācijai, kāda būs uz šī likumprojekta pieņemšanas brīdi, bet, izslēdzot tiesības noteikt personu tiesību ierobežojumus ar Ministru kabineta noteikumu palīdzību". Norādāms, ka tautas nobalsošanai nododamais likumprojekts tālāk tiek virzīts negrozītā veidā, līdz ar to Saeimā to nav iespējams attiecīgi papildināt vai grozīt, līdz ar to arī pilnvarojumu Ministru kabinetam turpmākajā procesā vairs nebūs iespējams precizēt. Liekot vērā, ka likumprojekts "Grozījumi Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumā" paredz izslēgt visu pilnvarojumu Ministru kabinetam, ne tikai to, kas skar personu tiesību ierobežojumus, pieņemot to šādā redakcijā, visi uz Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 4. panta pamata izdotie Ministru kabineta noteikumi, ieskaitot publisko pārvaldi regulējošus noteikumus, zaudēs spēku. Tādējādi, Tieslietu ministrijas ieskatā šajā gadījumā būs konstatējams tiesiskā regulējuma trūkums.

Kā ir norādīts likumprojekta "Grozījumi Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumā" anotācijā, "esošais regulējums neparedz mehānismu, ar kura palīdzību nesamērīga normatīvā tiesību akta spēkā esība tiktu apturēta vai tas pat tiktu atcelts, pirms tiek nodarīts kaitējums personām. Nav paredzēta arī tieša iespēja likumdevējam piedalīties lēmuma pieņemšanas procesā". Norādāms, ka atbilstoši Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 4. panta trešajai daļai un pārejas noteikumu 10. punktam Ministru kabinets informē Saeimu par tādu šā panta pirmajā daļā paredzēto ierobežojumu noteikšanu, kuri skar personu tiesības un likumiskās intereses vai kuri var ietekmēt valsts ekonomiku. Saeimas noteiktā komisija Ministru kabinetam var ierosināt pārskatīt paredzētos ierobežojumus, ja tās ieskatā sabiedrības drošības riskus saistībā ar Covid-19 infekcijas izplatību iespējams efektīvi novērst ar personu tiesības un likumiskās intereses mazāk ierobežojošiem, kā arī ekonomiku mazāk ietekmējošiem pasākumiem. Ministru kabinets vismaz reizi trijos mēnešos sniedz Saeimai ziņojumu par epidemioloģiskās drošības draudiem saistībā ar Covid-19 infekcijas izplatību. Ievērojot minēto, Tieslietu ministrijas ieskatā likumprojekta anotācijā ir norādīta nekorekta informācija par Saeimas tiesībām uzraudzīt Ministru kabineta pieņemtos lēmumus attiecībā uz Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanu.

Likumprojekta "Grozījumi Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumā" anotācijas 15. punktā ir norādīts, ka "salīdzinot ar pilnvarām, kuras ar Saeimas lēmumu par ārkārtējās situācijas izsludināšanu tiek nodotas Ministru kabinetam, Likumā paredzētā deleģējuma īstenošana būtiski skar demokrātisku likumdošanas procesu valstī, jo uz deleģējuma pamata izdotie personu tiesības ierobežojošie Ministru kabineta noteikumi nav ne apturami, ne atceļami nevienā no Satversmē paredzētajiem veidiem". Norādāms, ka saskaņā ar Satversmes 85. pantu Latvijā pastāv Satversmes tiesa, kas likumā noteiktās kompetences ietvaros izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei, kā arī citas ar likumu tās kompetencē nodotās lietas. Satversmes tiesa ir tiesīga atzīt par spēkā neesošiem likumus un citus aktus vai to daļas. Līdz ar to ikviena persona, kas uzskata, ka ar likumu vai citu normatīvo aktu, tai skaitā Ministru kabineta noteikumiem, ir pārkāptas viņa Satversmē ietvertās pamattiesības, var vērsties ar

pieteikumu Satversmes tiesā. Tas nozīmē, ka Satversmes tiesa pārbauda, vai likums vai cits normatīvais akts nav pretrunā Satversmē noteiktajām pamattiesībām. Tomēr jāņem vērā, ka konstitucionālā sūdzība ir galējais pamattiesību aizsardzības līdzeklis. Pirms vēršanās Satversmes tiesā personai savas tiesības jācenšas aizstāvēt, izmantojot vispārējos tiesību aizsardzības līdzekļus. Ievērojot minēto, likumprojekta "Grozījumi Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumā" anotācijā ietvertā informācija attiecībā uz to, ka Ministru kabineta noteikumos ietvertos personu pamattiesību ierobežojumus, ja tie neatbilst Satversmē nostiprinātajām personu pamattiesībām, nav iespējams apturēt, Tieslietu ministrijas ieskatā, ir nekorekta.

[7] Centrālās vēlēšanu komisijas 2021. gada 5. novembra sēdē Iesniedzēja pārstāves Jūlija Stepaņenko un Ilze Jurča papildus Likumprojekta anotācijā norādītajam par tā izstrādes nepieciešamību, mērķiem un saturu uzsvēra, ka Likumprojekts ir pilnībā izstrādāts un iekļaujas tiesību sistēmā. Iniciatīva nepieciešama demokrātijas nodrošināšanai un cilvēktiesību aizsardzībai. Ja Likumprojekts rada kolīzijas ar spēkā esošajiem Ministru kabineta noteikumiem, tās var tikt novērstas – Likumprojektā ir paredzēts pārejas periods, t.i., spēkā stāšanās 30 dienas pēc tā izsludināšanas, kuru laikā var izstrādāt atbilstošus normatīvo aktu grozījumus. Uzskata par pamatotu Saeimas Juridiskā biroja viedokli. Iesniedzēja pārstāves aicināja neņemt vērā Tieslietu ministrijas sniegto viedokli par Likumprojektu, uzskatot, ka viedoklis nav objektīvs, jo Tieslietu ministrija ir Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma un tā grozījumu izstrādātājs un virzītājs, kā arī atzinuma parakstītājs vienlaikus ir Tieslietu ministrijas pārstāvis šo projektu izskatīšanā Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijā.

Iesniedzēja pārstāves pauda uzskatu, ka Ministru kabinets ir pārkāpis varas dalīšanas principu, jo ārkārtas stāvokļa regulējums lielā mērā noteikts ar MK noteikumiem, kas gan daļēji leģitimizēti ar grozījumiem Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumā, tomēr joprojām nav ievērots samērīguma princips, pastāv cilvēktiesību aizskārums riski.

Attiecībā uz nevakcinēto personu tiesībām uz darbu nepiekrita tiesībsarga atzinumā teiktajam, ka tas pārkāpj citu personu tiesības uz veselību. Pārskatītā Eiropas sociālā harta nosaka ne vien tiesības uz drošiem darba apstākļiem, bet arī tiesības nopelnīt sev iztiku. Iesniedzēja ieskatā darbinieku tiesības uz drošiem darba apstākļiem esot panākamas ar samērīgākiem tiesiskiem līdzekļiem, piemēram, darbinieku testēšanu. Uzskata, ka mērķis, kas šobrīd ir pieņemts, ir nesamērīgs attiecībā uz nevakcinētajiem darbiniekiem.

Iesniedzēja pārstāves aicināja Centrālo vēlēšanu komisiju iepazīties ar Dr. iur. Ringolda Baloža un Dr. iur. Edvīna Danovska pētījuma pārskata ziņojumu "Konstitucionālais un administratīvais ietvars pandēmijas un citu ārkārtas situāciju efektīvai pārvaldībai" par tiesiskā regulējuma nepilnībām, regulējot ārkārtas situāciju Latvijā, kur norādīts, kādam jābūt tiesiskajam regulējumam, t.sk. atšķirībām starp ārkārtas situāciju un izņēmuma stāvokli. Iesniedzējs uzskata, ka tiesiskais regulējums, ko izstrādājusi Tieslietu ministrija, sakņojas nepareizā izpratnē par to, kas ir ārkārtas situācija. Satversme regulē tikai izņēmuma stāvokli, bet ne ārkārtas situāciju. Pamatjautājums ir, cik tālu var tikt ierobežotas cilvēktiesības. Ārkārtas stāvokļa regulējumā ir jādefinē leģitīmais mērķis. Maldīgie pieņēmumi esot noveduši pie tiesiskām sekām – nav ievērots samērīguma princips. Sabiedrības interesēs jāizsver visi risinājumu veidi – nav pamata uzspiest vakcināciju, kad var strādāt attālināti, veikt darbinieku testēšanu u.t.t.

Centrālās vēlēšanu komisijas 2021. gada 12. novembra sēdē Iesniedzēja pārstāve J. Stepaņenko papildus vērsa uzmanību uz 2021. gada 27. aprīlī valdībā iesniegto informatīvo ziņojumu "Informatīvais ziņojums par pamatprincipiem un kritērijiem, kuriem iestājoties, varētu lemt par Covid-19 izplatības ierobežošanai ieviesto pasākumu mazināšanu vai

atcelšanu” jautājumos par atstādināšanu un atlaišanu, ka varētu nonākt pretrunā ar Satversmē garantētajām tiesībām uz dzīvību, izvēlēties nodarbošanos. Norādīja, ka, lai gan nelielā apjomā, bet tomēr apdraudot veselību ar vakcīnu, samērīguma princips nav ievērots. Uzskata, ka tieši spēkā esošais likums ir pretrunā Satversmei, bet Iesniedzēja piedāvātā redakcija nodrošina samērīgumu.

II.

[8] Izvērtējusi Likumprojektu, iepazīsinies ar saņemtajiem viedokļiem un noklausījusies Iesniedzēja pārstāvju argumentus, Centrālā vēlēšanu komisija **konstatē**:

Latvijas Republikas Satversmes 64. pants noteic, ka likumdošanas tiesības pieder Saeimai, kā arī tautai šinī Satversmē paredzētā kārtībā un apmēros. Savukārt 78. pants paredz, ka “ne mazāk kā vienai desmitai daļai vēlētāju ir tiesība iesniegt Valsts Prezidentam pilnīgi izstrādātu Satversmes grozījumu projektu vai likuma projektu, kuru Prezidents nodod Saeimai. Ja Saeima to nepieņem bez pārgrozījumiem pēc satura, tad tas ir nododams tautas nobalsošanai.” Satversmes 73. pantā ir noteikts, kādus jautājumus nevar nodot tautas nobalsošanā – “tautas nobalsošanai nevar nodot budžetu un likumus par aizņēmumiem, nodokļiem, muitām, dzelzceļa tarifiem, kara klausību, kara pasludināšanu un uzsākšanu, miera noslēgšanu, izņēmuma stāvokļa izsludināšanu un tā izbeigšanu, mobilizāciju un demobilizāciju, kā arī līgumus ar ārvalstīm”.

Likuma “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu” ceturtā nodaļa „Likumu ierosināšana” nosaka kārtību, kā tauta īsteno likumdošanas tiesības.

Centrālās vēlēšanu komisijas pienākumi un tiesības ir noteikti likumā “Par Centrālo vēlēšanu komisiju”. Minētā likuma 4. pants nosaka, ka Centrālā vēlēšanu komisija nodrošina Saeimas vēlēšanu likuma, Eiropas Parlamenta vēlēšanu likuma, Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likuma un likuma “Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu” izpildi, kā arī šo likumu vienveidīgu un pareizu piemērošanu un kontrolē šo likumu precīzu izpildi. Veicot savus pienākumus un realizējot tiesības, Centrālā vēlēšanu komisija rīkojas spēkā esošo normatīvo aktu ietvaros. Minētā likuma 6. pantā ir noteikts, starp citiem pienākumiem un tiesībām, ka Centrālā vēlēšanu komisija ir tiesīga izskatīt jebkuru ar vēlēšanu vai tautas nobalsošanas un likumu ierosināšanas sagatavošanu un vadīšanu saistītu jautājumu.

[9] Likuma “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu” 23. pants uzliek tieši Centrālajai vēlēšanu komisijai pienākumu reģistrēt vai atteikt likumprojekta vai Satversmes grozījumu projekta reģistrāciju. Pildot šo pienākumu, Centrālajai vēlēšanu komisijai ir jāpārbauda:

- 1) vai likumprojekta iesniedzējs atbilst likuma “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu” 23. panta otrās daļas jēdzienam “iniciatīvas grupa”;
- 2) vai iesniegtais likumprojekts pēc formas vai satura ir pilnībā izstrādāts.

[10] Iesniegumu ar lūgumu reģistrēt parakstu vākšanai Likumprojektu iesniegusi politiskā partija LATVIJA PIRMAJĀ VIETĀ. Atbilstoši likuma “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu” 23. panta otrās daļas 1. punktam iniciatīvas grupa var būt politiskā partija. Tādējādi Likumprojekta iesniedzējs atbilst likuma prasībām un ir tiesīgs iesniegt likumprojektu reģistrācijai ar mērķi uzsākt parakstu vākšanu.

[11] Centrālajai vēlēšanu komisijai ir jāpārlicinās, ka iesniegtais Likumprojekts pēc formas vai satura ir pilnībā izstrādāts. Ja tas kaut vai kādā daļā neatbilst jēdzienam “pilnībā

izstrādāts”, tad šo trūkumu novērst nav iespējams un jāatzīst, ka likumprojekts kopumā neatbilst Satversmes 78. panta prasībām.

[12] Vērtējot, vai Likumprojekts ir pilnībā izstrādāts **pēc formas**, Centrālā vēlēšanu komisija trūkumus neatrod.

[13] Lai noteiktu, vai Likumprojekts ir pilnībā izstrādāts **pēc satura**, Centrālajai vēlēšanu komisijai cita starpā jāpārbauda, vai Likumprojekts tā pieņemšanas gadījumā nenonāktu pretrunā ar Satversmē ietvertajām normām, principiem un vērtībām (*Satversmes tiesas 2012. gada 19. decembra lēmums par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2012-03-01, 18.3. punkts*).

Arī Eiropas Komisija par demokrātiju caur tiesībām (Venēcijas komisija) ir paudusi, ka tautas nobalsošanai nododamajam likumprojektam jāatbilst augstāka juridiskā spēka tiesību normām, starptautiskajām tiesībām un Eiropas Padomes principiem (demokrātija, cilvēktiesības un tiesiska valsts). Likumprojekti, kas neatbilst šiem nosacījumiem, nebūtu nododami tautas nobalsošanai (*sk.: Code of Good Practice on Referendums, CDL-AD (2007) 008rev, Venice, 16-17 March 2007, point III.3. ([https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2007\)008rev-cor-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2007)008rev-cor-e))*)

[14] Tiesību zinātnē norādīts, ka no Satversmes 78. panta izrietošais pienākums izvērtēt vēlētāju iesniegtu likumprojektu nenozīmē, ka Centrālajai vēlēšanu komisijai būtu tiesības vērtēt šo projektu pēc tā, vai tas atzīstams „par labu un vēlamu”. Šajā ziņā likumprojekta iesniedzējiem „ir pilnīga brīvība” (*sk.: Dišlers K. Vai Centrālajai vēlēšanu komisijai ir tiesība pārbaudīt iesniegtos likumprojektus. Jurists, 1928. gada oktobris, Nr. 5, 135.–136. sleja*).

[15] Likumprojekts cita starpā paredz papildināt Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma I. nodaļu ar 2.² pantu, kas noteic: “Vakcinācija pret Covid-19 infekciju nedrīkst būt priekšnosacījums darba tiesisko attiecību uzsākšanai vai turpināšanai, jebkuru pakalpojumu sniegšanai vai saņemšanai, jebkuru izglītības programmu apguvei vai dalībai pasākumos. Epidemioloģiskās drošības apsvērumi nedrīkst būt par pamatu darbinieka atstādināšanai no darba, darba tiesisko attiecību izbeigšanai, darbinieka disciplinārai sodīšanai, darbinieka tiesiskā stāvokļa pasliktināšanai, vienlīdzīgu tiesību principa neievērošanai vai jebkādu nelabvēlīgu seku radīšanai darbiniekam”.

Centrālā vēlēšanu komisija konstatē, ka šāda norma nonāktu pretrunā Satversmes 89. un 116. pantam un Latvijai saistošajām tiesību normām, piemēram, Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8. panta 2. punktam, ANO Starptautiskā pakta par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām 4. pantam un Pārskatītās Eiropas sociālās hartas G pantam.

Satversmes 116. pants nosaka, ka personas tiesības, kas noteiktas Satversmes deviņdesmit sestajā, deviņdesmit septītajā, deviņdesmit astotajā, simtajā, simt otrajā, simt trešajā, simt sestajā un simt astotajā pantā, var ierobežot likumā paredzētajos gadījumos, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību. Uz šajā pantā minēto nosacījumu pamata var ierobežot arī reliģiskās pārliecības paušanu.

Satversmes tiesa ir norādījusi, ka arī tās pamattiesības, kas nav minētas Satversmes 116. pantā, nav absolūtas un tām var noteikt ierobežojumus. Satversme ir vienots veselums, un tajā ietvertās normas tulkojamas sistēmiski. Pieņemums, ka Satversmes 111. pantā paredzētajām katras konkrētas personas tiesībām vispār nevar noteikt ierobežojumus, nonāktu pretrunā gan ar citos Satversmes pantos garantētajām citu personu pamattiesībām, gan ar Satversmes 89. pantā noteikto valsts pienākumu aizsargāt personas pamattiesības, gan

ar pašā 111. pantā paredzētajām citu personu tiesībām uz veselību, gan arī ar citām Satversmes normām (*Sk., piem., Satversmes tiesas 2002. gada 22. oktobra spriedumu lietā Nr. 2002-04-03 un Satversmes tiesas 2008. gada 21. oktobra spriedumu lietā Nr.2008-02-01*).

Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības Konvencijas 8. panta otrā daļa noteic, ka valsts institūcijas nevienam nedrīkst ierobežot šīs tiesības, izņemot gadījumus, kad ierobežojumi paredzēti likumā un ir nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizstāvētu valsts un sabiedriskās drošības intereses vai valsts ekonomiskās labklājības intereses, lai nepieļautu nekārtības vai noziegumus, lai aizsargātu veselību un tikumību vai lai aizstāvētu citu personu tiesības un brīvības.

ANO Starptautiskā pakta par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām 4. pants paredz līdzīgas tiesības dalībvalstīm ierobežot personas ekonomiskās, sociālās un kultūras tiesības. Proti, Pakta 4. pants noteic, ka šā pakta dalībvalstis atzīst, ka tiesību izmantošanā, kuras tā vai cita valsts nodrošina saskaņā ar šo paktu, minētā valsts var noteikt vienīgi likumā paredzētos šo tiesību ierobežojumus un tikai tiktāl, ciktāl tas atbilst minēto tiesību raksturam, un vienīgi, lai sekmētu vispārēju labklājību demokrātiskā sabiedrībā.

Pārskatītās Eiropas sociālās hartas G pants noteic, ka Hartā garantēto tiesības un principi un to efektīva izmantošana nedrīkst būt pakļauta nekādiem ierobežojumiem vai limitiem, kas nav minēti šajās sadaļās, izņemot tos, ko nosaka likums un kas demokrātiskā sabiedrībā ir nepieciešami līdzpilsoņu tiesību un brīvību aizsardzībai vai sabiedrības interešu, nacionālās drošības, sabiedrības veselības vai morāles aizsardzībai.

Līdz ar to secināms, ka Satversme kopumā un konkrēti tās 116. pants, kā arī starptautiskās tiesību normas pieļauj noteikt pamattiesību ierobežojumu. Ierobežojumam ir jābūt noteiktam ar pienācīgā kārtībā pieņemtu likumu, tam ir jābūt leģitīmam mērķim un samērīgam.

[16] Augstākā tiesa ir atzinusi, ka projekts nav pilnīgi izstrādāts, ja tas radītu pretrunu tiesību sistēmā, jo īpaši, ja tas neatbilstu Satversmes normām (ne vien Satversmes tekstam, bet arī nerakstītajiem vispārējiem tiesību principiem un pamatvērtībām, uz kurām Satversme balstās) (*Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2014. gada 28. marta spriedums lietā Nr. SA-3/2014., Latvijas Republikas Satversmes komentāri. V nodaļa. Likumdošana. Autoru kolektīvs prof. R. Baloža zinātniskā vadībā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2019, 287. lpp.*)

Minētā sprieduma 8. p. norādīts: “Satversmes 78. pants interpretējams tā, ka tas izslēdz tikai tādus projektus, kuri pēc to iespējamās pieņemšanas nevarēs tikt piemēroti, tātad kuru mērķis nevar tikt sasniegts. No tā izriet kritēriji, pēc kuriem nosakāms, vai likumdošanas iniciatīva ir “pilnīgi izstrādāta””.

Sprieduma 10. p. norādīts: “Lai tiesību sistēma varētu funkcionēt, tā būtu efektīva un varētu tikt piemērota, tā nedrīkst būt pretrunīga. Tai jābūt iekšēji saskanīgai (Helge Sodan: *Das Prinzip der Widerspruchsfreiheit der Rechtsordnung*. In: *Juristenzeitung* 1999, S. 864 ff.; sk. arī Vācijas Federālās konstitucionālās tiesas spriedumu lietā Nr. 2 BvR 1991, 2004/95, C.I.2.c.aa punkts, BVerfGE 98, 106 ff.). Tādēļ jebkuram likumam pēc sava satura ir jāiekļaujas tiesību sistēmā. Tas nozīmē, ka likumam, pielietojot atzīto tiesību piemērošanas, it sevišķi interpretācijas metodoloģiju, ir jābūt piemērojamam, neradot pretrunu ar juridiskā spēka hierarhijā augstākām vai prioritāri piemērojamām tiesību normām. Šā tiesību sistēmas saskaņas principa ievērošanas prasība attiecas arī uz pilsoņu kopuma Satversmes 78. panta kārtībā pieņemtajiem likuma vai Satversmes grozījumu projektiem.”

Likumprojekts pēc sava satura neiekļaujas Latvijas tiesību sistēmā un tā pieņemšanas gadījumā nonāktu pretrunā Satversmei un Latvijai saistošajām tiesību normām.

Ievērojot iepriekš minēto, Centrālā vēlēšanu komisija konstatē, ka Likumprojekts nav pilnīgi izstrādāts pēc satura un neatbilst Satversmes 78. pantam.

III.

Pamatojoties uz likuma “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu” 23. panta ceturtnās daļas 3. punktu un piektās daļas 2. punktu, Centrālā vēlēšanu komisija, balsojot ar piecām balsīm “par” un četrām “pret”,

nolemj:

atteikt likumprojekta “Grozījumi Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumā” reģistrāciju.

Šo lēmumu viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas var pārsūdzēt Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamentā (Brīvības bulvārī 36, Rīgā, LV-1511).

Pielikumā:

1. likumprojekts “Grozījumi Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumā” uz 2 (divām) lp.;
2. likumprojekta anotācija uz 9 (deviņām) lp.

Centrālās vēlēšanu komisijas
priekšsēdētāja

Kristīne Bērziņa

Centrālās vēlēšanu komisijas
sekretārs

Ritvars Eglājs

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠIEM
ELEKTRONISKIEM PARAKSTIEM UN SATUR LAIKA ZĪMOGUS